MIELIPIDE

Kannattavuus-sanan voisi vaihtaa kannattamattomuudeksi, sillä jatkuvasti tuotantoaan kehittävällä tilalla ei pääse iloitsemaan hyvästä tuloksesta. **TIMO KÄSSI VIERASKOLUMNISSAAN**

LUKIJALTA

Kataisen hallitus hivuttaa Suomea liittovaltioon

Hallituksen linja euroalueen talouskriisissä tuntuu pelottavalta. Se on löystymässä entisestäänkin.

Eurobondien myötä asiansa asiallisesti hoitaneet eurovaltiot menettäisivät käytännössä viimeisenkin vääntömahdollisuutensa suhteessa Etelä-Euroopan ongelmamaihin. Tukipaketeille, vakausmekanismeille ja hätäkassoille ei loppua näy.

Nyt olisi viimein otettava ohjenuoraksi isänmaan etu.

Olemme vauhdilla menossa joko liittovaltioon tai euron hajoamiseen. Jos lopputulos on euroalueen yhteisvastuu liittovaltiona, täytenä talousunionina tai jollain muulla nimikkeellä, tilanne ei taloudellisesti juurikaan muutu nykyisestä tilanteesta.

Se tulonsiirroiksi muuttuva maksuliike, jota nyt hoidetaan erilaisilla tukipaketeilla, vakausmekanismeilla ja hätäkassoilla, siirtyisi liittovaltiossa hoidettavaksi liittovaltion sisäisenä aluepolitiikkana yhteisestä budjetista.

Verotus, menotalous ja velanotto siirtyisivät Brysselin päätöksenteoksi.

Valtiosääntöoikeudellisesti on vähintäänkin arveluttavaa, jos liittovaltiotyyppiseen rakennelmaan mennään kuin varkain, askel askeleelta, eikä poistumistietä enää ole.

Hallituksen ja eduskunnan kesken olisi käynnistettävä perustuslaillinen, siis valtiosääntöoikeudellinen, keskustelu siitä, onko Suomi ajautumassa vaivihkaa takaussitoumusten kautta tosiasiassa Euroopan Yhdysvaltain osavaltioksi.

Brittiläinen talouslehti Financial Times piti äskettäisessä analyysissään Suomea taloudeltaan euroalueen vahvimpana valtiona.

Olisi ilahduttavaa, jos kuulisimme pääministeri Jyrki Kataisen ilmoituksen, jossa hän toteaisi Suomen harkinneen tilannettaan huolellisesti ja päättäneen irrottautua eurosta isänmaan edun nimissä. Brysselin pöydissä kaikki, jotka taloudesta jotakin ymmärtävät, katsoisivat tällöin pääministeri Kataista ylöspäin.

Suomi tietenkin kantaisi tähänastiset varsin mittavat, juridisesti sitovat taloudelliset vastuunsa, joissa niissäkin on riittävästi tekemistä. Viisainta olisi ollut jäädä alun alkaen euron ulkopuolelle, kuten Ruotsi ja Tanska asiantuntevasti tekivät. Nyt on kuitenkin tehtävä se, mikä vielä on tehtävissä – kasvojen ja arvovallan menetystä pelkäämättä.

Euroalueessa mukana oleminen ei sinänsä ole kiihdyttänyt Suomen talouskasvua.

Yritystason kilpailukyvyn kohtuullisen edullinen kehitys on kuitenkin johtanut kauppataseen kumulatiiviseen ylijäämään euroalueen sisällä koko euroaika huomioon ottaen. Tämä on hiukan lisännyt Suomen talouskasvua. Tämä etu ollaan kuitenkin nyt menettämässä.

Eurosta irtaantumisen jälkeen riittää, että Suomi jatkaa harjoittamaansa vastuullista meno- ja velkaantumispolitiikkaa Ruotsin tapaan. Olisimme myös Euroopassa edelleen kaikissa tarpeellisissa EU:n pöydissä Ruotsin tapaan.

Esko Kiviranta
kansanedustaja (kesk.)

JAANA KANKAANPÄÄ

Marko Hoikkaniemen mukaan suomalainen kouluruoka on hyvää.

Suomalainen kouluruoka – mainettaan parempi

Kouluruuasta puhutaan paljon ja usein negatiivisessa sävyssä. Monen mielestä asiat ovat huonosti ja usein kaipaamme kouluruuassa juuri niitä asioita, mitä muualla haukutaan.

Esimerkiksi Skotlannissa on noussut valtava kohu yhdeksänvuotiaan Martha Paynen ruokablogista. Viranomaiset ovat yrittäneet myös kieltää sen, mutta se oli viimeinen virhe avoimuuden aikakaudella.

Joka tapauksessa tyttö on muuttanut maailmaa. Hänen koulun ruokalassa saa syödä nyt niin paljon kasviksia ja hedelmiä kuin haluaa.

Myös monet suomalaiset ovat lähettäneet kuvia tytölle ja hänen miljoonia lukijoita olevalle sivustolleen. Skottityttön mielestä kaikki suomalaiset lounaat vaikuttavat herkullisilta. Hänestä oli uskomatonta, että sellaista kouluruokaa saa ilmaiseksi. Skotlannissa paljon haukuttu teollinen valmisruoka sen sijaan maksaa 2,5 euroa oppilaalle.

Tätä Skotlannin taustaa vasten meidän ei todellakaan tarvitse hävetä omaa kouluruokaamme. Etenkään, kun kouluruokamme kustannetaan suoraan verovaroista ja on oppilaalle paikan päällä ilmainen. Jos haluamme parantaa omaa kouluruokaamme, tulisi lisätä myös resursseja. Käytännössä tämä tarkoittaa keinoja, miten ja mistä rahaliikenne hoidetaan. Mielestäni meidän tulee ymmärtää ja tiedostaa realiteetit sekä seurata ympäröivää maailmaa tässäkin asiassa. Hyvää ja halpaa ei ole olemassakaan.

Paremman ruokakulttuurin puolesta – myös kotona.

Marko Hoikkaniemi
Haukipudas

Tiloilla tehdään pitkää päivää

Maaseudun Tulevaisuus (15.6.) kirjoitti Työtehoseuran (TTS) ja Työterveyslaitoksen tekemästä tutkimuksesta, jossa selvitettiin kohtuullista työmäärää maatiloilla. Kirjoitus on herättänyt keskustelua puolesta ja vastaan, mikä on hyvä asia.

TTS on julkaissut aiheesta lehdistötiedotteen (*www.tts.fi > Lehdistölle*) ja tutkimuksesta on julkaistu sähköinen tutkimusraportti, joka löytyy Työtehoseuran kotisivuilta osoitteesta *www.tts.fi/images/stories/tts_julkaisut/tj415.pdf*.

Jotta vältytään väärinkäsityksiltä sen suhteen, mitä oikeastaan suosittelemme ja millä perusteilla, kehotamme lukemaan ainakin alkuperäisen lehdistötiedotteen.

Tutkimuksemme perimmäisenä tarkoituksena oli saada viljelijät itse pohtimaan omaa työmääräänsä ja sen järkevyyttä (muun muassa kiistattomia vaikutuksia terveyteen ja turvallisuuteen) ja eri mahdollisuuksia sen järkevänä pitämiseen.

Työtehoseura ei ole ollut sanomassa, kuinka paljon viljelijät saavat tehdä töitä (niitä kun maatiloilla riittää), vaan että omaa tuotantoa, sen prosesseja ja vakiintuneita toimintatapoja kannattaa tarkastella kriittisesti ja mahdollisuuksien mukaan aktiivisesti kehittää niitä.

Vaikka maatalousyrittäjän työssä onkin paljon positiivisia, kuormitukselta suojaavia tekijöitä (jotka tuomme myös raportissa esille), tosiasia on, että moni maatalousyrittäjä tekee tällä hetkellä töitä jaksamisensa rajoilla ja terveytensä kustannuksella. Näitä näkökulmia tuotiin ansiokkaasti esille lehden pääkirjoituksessa (MT 18.6.).

Tutkimusraportissa on esitelty erilaisia keinoja, joilla omaa työmäärää voidaan hallita. Osa niistä on yleisessä käytössä, osa vähemmän yleisesti.

Kokonaan toinen asia on sitten, miten näitä työn organisoinnin keinoja pystytään maatiloilla vallitsevassa taloudellisessa ja maatalouspoliittisessa tilanteessa käyttämään. Siihen tällä tutkimuksella ei otettu kantaa eikä se rahoituksen puitteissa olisi ollut mahdollistakaan.

Maatalousyrittäjien tuotteistaan saamaa hintaa ja sitä kautta yrityksen kannattavuutta pitäisikin pystyä korottamaan, jotta tiloilla olisi paremmat mahdollisuudet käyttää esimerkiksi ulkopuolista työvoimaa, on se sitten urakointia tai palkattuja työntekijöitä.

Tällä hetkellä nenä pidetään pinnalla monella tilalla tinkimällä omasta vapaa-ajasta ja tekemällä pitkää päivää.

Mutta onko se pidemmällä aikavälillä kestävää yrittäjän ja yrittäjäperheen hyvinvoinnin kannalta, siitä halusimme tällä tutkimuksella ja julkitulolla herättää keskustelua.

Toivottavasti se herättää keskustelua myös maatalostuotteiden ja tuotantopanosten hinnoista sekä maatalouspolitiikasta päättävillä tahoilla.

-Markku Lätti
Janne Karttunen
TTS -Työtehoseura

Pienpuun energiatuki sekava

Pienpuun energiatukea käsiteltiin MT:ssä 15.6. Kirjoituksessa todettiin, että ”MMM on korjannut pienpuun energiatuen maksatuspistettä komission edellyttämällä tavalla. Uudessa mallissa tukea voi hakea vasta, kun pienpuuerä on haketettu”.

Mielenkiintoista olisi tietää, kuka tukea hakee.

Metsänomistajallahan ei ole tietoa, koska myydyt energiapuut haketetaan ja tuskin voimalaitoskaan tietää kenen pienpuut siinä tänään tuli haketettua. Toivon mukaan maksatus kuitenkin toimisi niin, että energiapuun ostaja maksaa tukiosuuden muun tilityksen yhteydessä ja hakee tukea kuukausittain haketetun kuutiomäärän mukaan. Näin toimien maksatuksesta jäisi pois valtava määrä byrokratiaa.

Huono puoli on se, että MMM:n ehdotukseen sisältyy ehtoja, joissa joudutaan valvomaan sitä, millainen puusto hakatulle kuviolle on jäänyt. Tämä on muutoinkin hankala toteuttaa, koska hakkuun ja haketuksen väli voi olla vuoden tai jopa kaksi ja jätetyn puuston läpimitta ehtii muuttua.

Eli aika vaikeaselkoinen asia näinkin yksinkertaisesta asiasta taidetaan saada aikaan.

Tapio Viljanen
Luusniemi

Ota kantaa tekstiviestillä

- Harmittaa, suututtaa, ilahduttaa, ihmetyttää?
- Jaa mielipiteesi muiden lukijoiden kanssa lähettämällä se tekstiviestillä numeroon 173 172.
- Viestin enimmäispituus on 160 merkkiä ja yhden viestin hinta 50 senttiä.
- Viestin alkuun tunnus MT LU.

Työpäivän pituus

Kuinka toteutuu kahdeksan tunnin työpäivä maatiloilla? Se aika menee jo normaali päivänä navetassa. Koska muut työt tehdään? **Ei nimimerkkiä**

Työtehoseurana Markku Lätille. Meille voit tulla vaikka heti oikeisiin töihin, niin näkisit, mihin kahdeksan tunnin työpäivä oikeasti riittää. **P. J.**

Kukin vuorollaan antaa nuoruutensa ja terveytensä karjalle. Mitäpä sitä tosiasiaa sen syvällisemmin käy pohtimaan. **Hyvää juhannusta**

Kaupasta

Vanhemmat viljelijät muistavat myös, että vehnän myynti kauppaan oli lähes mahdotonta, jos ei ostanut vähintään samalla summalla kyseisestä kaupasta. **Kartelli**

Kysymys

Mistähän johtuu, että kannattamattomilla tiloilla on niin paljon koneita? **Vanhempi viljelijä**

Kreikasta Espanjaan

Sosdemit sanoivat vaalien alla, että on tyhmää kaataa rahaa Kreikkaan. Eikö heidän nyt pitäisi vaihtaa maaksi jo Espanja? **A. T.**

Pajusta

Tutkittu jo Suomessa: paju turhan tehokas ravinteiden sitoja. Jää jäteveden pienpuhdistamot hopealle. **Ei nimimerkkiä**

Kotimaistako

S-ryhmän mukaa 90–95 prosenttia kotimaista. Ei pidä paikkaansa. Rainbow tuotteet ja iso osa jukurteista ulkomaalaisia. Ulkomaat eivät määrää tuottajahintoja. **Hintavahti**

Kyllä tuli valehtelijoiden klubi mieleen Niemelän puheista. **Ahneuden puolella**

Ministeri Koskinen

Huolehtikaa, että cap-uudistuksessa kaikki Suomen pellot tulevat tukien piiriin. Se on teidän tehtävänne ja viljelijän etu. **Ei nimimerkkiä**

Jalostuksesta

Kun katselee nuorsonnien emien tuotostietoja, on luvassa näkymättömien lehmien lisäksi samanlaiset maitotilit. **Ei nimimerkkiä**

Mihin Venäläinen hiehon ostaja tarvitsee kantakirjaa? **Turha kustannus**

Arvio

On kaksi eriasiaa arvostella päätöstä tai arvostella tuomioistuinta ja tuomareita. **Ei nimimerkkiä**

Suur-Jukola

17 000 suunnistajaa juoksee metsässä ja se ei häiritse luontorauhaa? **Helmipöllö**

Vauhtia

Kerrankin vauhtia kuntauudistukseen. Suojatyöpaikat vain yhdeksi vuodeksi. **Hyvä Henna**

Kiitos

Kiitos Katja Koljonen hyvästä tuulimyllyjutusta. **A. T.**

Lukijalta-osasto

- Lukijalta-kirjoitukset voi toimittaa Maaseudun Tulevaisuuden toimitukseen postitse, sähköpostitse, faksilla tai tekstiviestillä.
- Toimituksen osoite on Maaseudun Tulevaisuus, PL 440, 00101 Helsinki.
- Faksinumero toimitukseen on (09) 694 3717. Kuoreen tai faksiin merkintä ”Lukijalta”.
- Sähköpostitse kirjeet lähetetään osoitteeseen *lukijalta@maaseuduntulevaisuus.fi*

VIERASKOLUMNI

Hyvä ehdotus

Viime viikolla tässä lehdessä kerrottiin kerrottiin Työtehoseuran suosituksesta, että viljelijöiden työpäivän pituus olisi saatava pudotettua 8–9 tuntiin.

Melan rahoittamassa tutkimuksessa selvitettiin kohtuullisen työpäivän mittaa ja päästiin palkansaajan työpäivän pituuteen. Kun on itse tullut tehtyä kolmekymmentä vuotta karjatilallisen töitä, voi sanoa, että kerrankin tutkimus ja käytäntö tuntuvat kulkevan samaan suuntaan.

Tilamme on ollut vuosikymmeniä mukana maatalouden kannattavuuskirjanpidossa, jossa seurataan tilan taloudellista kannattavuutta ja maatalouden työnkäyttöä. Kannattavuussanan voisi vaihtaa kannattamattomuudeksi, sillä jatkuvasti tuotantoaan kehittävällä tilalla ei pääse iloitsemaan hyvästä tuloksesta edes hyvin mataliksi määritetyillä kannattavuuskriteereillä.

Maatalous on alhaisen tuottavuuden ala eikä pääoman tuotto päätä huimaa. Kannattavuuskerrointa laskettaessa oman pääoman korkovaatimus on viisi prosenttia ja palkkaa odotetaan tulevan kaksitoista ja puoli euroa tunnilta.

Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna lypsykarjatilojen kannattavuuskerroin näyttää asettuneen 0,5:n paikkeille. Tämä tarkoittaa sitä, että omia lehmiä lypsäneet maidontuottajat ovat saaneet kuuden euron tuntipalkan ja kolmen prosentin tuoton omalle pääomalle.

Oman tilamme luvut ovat samaa luokkaa. Viime vuoden tehdyt työtunnit olivat kummallakin yrittäjällä 3 400 tuntia. Joten tuplatunneilla päästiin vastaavaan ansioon kuin julkisella alalla tai yksityisen sektorin matala-palkka-aloilla.

Työtehoseuran tutkija opastaa samaisessa MT:n jutussa karjatilallisia keskittymään omaan osaamiseensa ja ulkoistamaan kasvintuotantoon liittyviä toimintoja. Se on hyvä keino vähentää töitä, mutta siinä tulee vastaan alueellisia eroja.

Urakoitsijoiden käyttö ei suinkaan ole niin yksinkertaista kuin se teoriassa esitetään. Peltopinta-alojen kasvaessa ei urakoitsijoilla riitä vanha 502 Valmetti niittokonetta vetämään. Palvelun tilaaja haluaa kunnon työsuoritteen, joka tehdään tehokkaasti, säilörehu mielellään poutapäivänä ennen juhannusta täällä Keski-Suomessa.

Tilakoon kasvaessa urakoitsijoiden on oltava ammattilaisia, ei mitään sivuansioyrittäjiä samankokoisilta karjatiloilta.

Maatalouden heikko kannattavuus luo suuren esteen yrittäjien työmäärän alentamiseksi. Nopeasti kasvaneet yritykset ovat investoinneista johtuvassa kannattavuus- ja kassakriisissä. Tällaisessa tilanteessa olevat tilat eivät pysty palkkaamaan työvoimaa. Toisaalta pätevän vieraan työvoiman saaminen ei ole missään kirkossa kuulutettu. Entiset maatalousoppilaitokset kouluttavat pieneläinhoitajia, mutta mistä opinahjosta valmistuu karjamestareita?

Rehuntuotannon ulkoistaminen ostopalveluksi rasittaa myös maksuvalmiutta. Kun tilalla suunnitellaan suurta tuotannon laajennusta esimerkiksi kaksin- tai nelinkertaiseksi, pitäisi ihmisten tekemän työn tarvetta laskea yhtä tarkasti kuin talouden tunnuslukuja.

Karjatilallisten viikoittaista työaikaa voidaan nopeimmin alentaa lisäämällä rahaa maatalouden lomitusjärjestelmään. Nykyinen 26 vuosilomapäivää olisi tuplattava eli yhteiskunnan olisi annettava lypsäjälle yksi vapaapäivä viikossa.

Lomitusjärjestelmä on pitänyt lypsäjät vireessä. Toisaalta lomittajat ovat olleet tärkeä osa maatalouselinkeinon tukitoimintoja ja syvän maaseudun työvoimaa.

Vihreä työllistyminen on muotisana, jota monet poliitikot mutisevat kuin mantraa. Maatalous on aina ollut ja tulee olemaan vihreä elinkeino. Työtehoseuran tutkimus kertoo, että vihreät työlliset, maanviljelijät, jaksaisivat parhaiten tekemällä lyhyempiä työpäiviä. Poliitikot ja työsuojeluviranomaiset voisivat esittää oman kantansa viljelijöiden työssä jaksamiseen.

TIMO KÄSSI
on talonpoika Uuraisilta.

timok@elisanet.fi

HUIDUNPERÄ

Nokialla kotoinenkin puolensa

Nokia on nyt tässä yhteiskunnassa ajankohtainen puheenaihe. Me tämän maan väestö olemme hämmästyneet ainutkertaisen, maailmalla menestyneen suomalaisyrityksemme nykytilasta ja huolissaan sen tulevaisuudesta. Vielä äskettäin suuri ja ainutkertainen, miltei kautta maapallon toimiva suomalaisyritys irtisanoo 10 000 henkilöä, heistä suomalaisia 3 700.

Mikä on yrityksen tulevaisuus?

Työ- ja elinkeinoministeriömme asetti huhtikuun alussa ryhmän nimeltään Suomen ICT-klusteri 2015. Sen tehtäväksi tuli luoda strategia Nokian äkillisen rakennemuutoksen seurausten lievittämiseksi ja sen tieto- ja viestintäteknologian uudistamiseksi. Kilpailukyvynkin aikaansaamiseksi niin tapahtui. Työn tuli olla valmis kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Työryhmän aikataulu on nyt todettu hitaanpuoleiseksi. Media vielä katsoi jopa aiheelliseksi todeta, että ryhmältä puuttuu tärkein eli nopealiikkeisten, innovatiivisten kasvuyritysten asiantuntemus.

Huidunperälläkin asia on puhuttanut, kuinkas muuten. Kysellään, miten Nokiasta nyt irtisanotut henkilöt oloissamme selviävät. Miten hoituvat Nokia-kaupungin Salon lähivuodet?

Salo todettiin aikanaan, Saloran radioteollisuuden tyyssija kun oli, hyvin soveltuvaksi jatkamaan Nokia-leimaisena paikkakuntana. Maan kotimaisia Nokia-kaupunkeja ovat myös Oulu ja Espoo.

Oloissamme on jo monessa sukupolvessa saatu seurata Nokia-yhtymää ja sen monipuolistumista maailmanlaajuiseksi suomalaisyritykseksi.

Kokeneet ikäpolvemme tottuivat jo lapsesta lähtien tähän yritysnimeen. Perheissä se tunnettiin ensin arkisten, jokapäiväisten paperipakkaustensa ansiosta. Nokia toi markkinoille myös kumituotteet, jalkineet ynnä autojen ja polkupyörien kumirenkaat. Tuotantonsa auttoi laajalti varsinkin maaseutumme väestöä.

Miesväelle Nokian kumisaappaat olivat nimittäin välttämättömät pelloilla ja metsätöissä, naisille puolestaan navetassa ja kaivotiellä. Maaseudun lapset kulkivat koulutiensä kumisaappain. Niiden ja yleensä kumijalkineiden tuotanto kuuluukin nousseen jopa neljään miljoonaan pariin vuodessa.

Kaupunkien ja asutuskeskusten väestöä Nokia taas palveli kalossien, suomalaisittain sanoen upokkaiden tuottajana. Ne olivat vakituisessa käytössä syksyn ja talven vaikeissa säissä ja niiden rivistö oli yleinen, tuttu ilmiö virastojen, julkisten

tilojen ja kotien eteislattioilla.

Erityisen merkittävä oli Nokian osuus autojen ja polkupyörien kumirenkaiden tuottajana.

Nokian historia oli alkanut 1865. Vuonna 1904 sen koko teollisuus keskitettiin Nokian kuntaan, ja kasvu oli melkoinen. Kuusi vuosikymmentä myöhemmin, 1963, sen ja tytäryhtiöiden tuotanto käsitti 40 000 tonnia paperia, 90 000 tonnia selluloosaa ja 30 000 tonnia puuhioketta ja laajan ja tunnetun kumitavaran tuotannon. Työvoimaa yrityksellä oli silloin 3 300 henkeä.

Kymmenen vuotta myöhemmin, 1970-luvun alussa, henkilökunnan määrä oli kasvanut jo 12 000:een ja liikevaihto 862 miljoonaan silloiseen markkaan. Viisitoista vuotta myöhemmin Nokia-yhtymä nousi Euroopan kolmanneksi suurimmaksi televisioiden valmistajaksi ostettuaan ranskalaisen Oceanic-televisiotehtaan ruotsalaiselta Electroluxilta.

Siten seurasi vaihe, jolloin Nokia palveli valtiota, talouselämää ja maan väestöä mittavin ja merkittävin tuottein elektronitekniikalla, varsinkin matkapuhelimilla. Huidunperällä kärjistettiin, että kun Nokia aikanaan varusti kansakunnan kumisaappain, se nyt on tehnyt sen matkapuhelimin.

Lyhyt ja ytimekäs nimi on ollut Nokialle melkoinen etu kansainvälisissä markkinoilla toimiessaan. Meillä on tässä maassa kolme hyvä- ja iskevänimistä, vientikohteissa nimensäkin puolesta hyvin käypää ja helposti muistettavaa firmaa. Nokia on näistä yksi, muut ovat Valio ja Kone Oy.

Huomattiin sitten keskustapuolueen uuden puheenjohtajan Juha Sipilän ja kokoomuksen kuntaministeri Henna Virkkusen ottaneen kantaa Nokia-ongelmaan. Talouselämän asiantuntijana Sipilä ehdotti käynnistettäviksi erityisen tarpeelliset, innovatiiviset hankkeet. Varsinkin terveydenhuoltomme, kuntauudistuksemme ja koulujärjestelmämme tarvitsevat viipymättä tietojärjestelmänsä kehittämistä.

Asiantuntevaa, pätevää henkilökuntaa sattuukin meillä nyt kosolti olevan valittaviin tehtäviin ja yleensä talouselämän innovatiivisiin hankkeisiin.

Kai maan hallitus nyt ottaa viipymättä onkeensa Sipilän ehdotukset, Huidunperän maallikot keskustelun päätteeksi totesivat.

HEIKINTYTÄR

Kirjoita napakasti

- Maaseudun Tulevaisuuden Lukijalta-sivu yksi lehden luetuimmista osastoista. Sivulla käydään vilkasta mielipiteidenvaihtoa monista tärkeistä ja ajankohtaisista aiheista.
- Kaikkia tarjottuja kirjoituksia ei pystytä julkaisemaan. Uuden näkökulman löytäminen ja aiheen ajankohtaisuus johtavat useimmiten kirjoituksen julkaisuun. Samoin kirjoittajan esiintyminen omalla nimellään nimimerkin sijasta.
- Tämän kirjoituksen pituus on 590 merkkiä.
- Hyvä mielipidekirjoitus on tiivis ja napakka kannanotto MT:n lukijoille tärkeään aiheeseen. Se kannattaa rajata pituudeltaan alle 2 000 merkkiin.

Toimitus